

РЕШЕНИЕ

№ 456

гр. Пещера, 26.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЕЩЕРА, III ГР. СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: РОСИЦА ИЛ. ВАСИЛЕВА

при участието на секретаря Евелина Н. Генинска
като разгледа докладваното от РОСИЦА ИЛ. ВАСИЛЕВА Гражданско дело
№ 20225240101253 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по искова молба на Д. С. Ч., ЕГН *****, с адрес: гр. Батак, ***, чрез адв. М. М. от АК - Пловдив, против „Ай Ти Еф Груп“ АД, ЕИК 202255877, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Лозенец, ул. „Сребърна“ № 16, бл. Парк Лейн Офис Център, ет. 8, с която е предявен установителен иск с правна квалификация чл. 124 от ГПК за признаване за установено в отношенията между страните, че ищецът Д. С. Ч. не дължи на ответника „Ай Ти Еф Груп“ АД сумата в размер на 98,50 лв., представляваща неустойка по Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., сключен между страните, доколкото клаузата, с която неустойката за непредоставяне на обезпечение по кредита е уговорена, е нищожна, като противоречаща на закона, добрите нрави и е неравноправна.

В исковата молба се твърди, че между страните е сключен Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., по силата на който ответникът „Ай Ти Еф Груп“ АД е предоставил на ищеца Д. Ч. паричен заем в размер на 500,00 лв., която сума е изцяло усвоена от ищеца. Сочи се, че срокът на кредита е 1 месец, като същият е отпуснат при лихва от 16,66 лв. и договорена неустойка от 98,50 лв. Поддържа се, че при усвоена главница в размер на 500,00 лв. кредитополучателят следва да заплати общо 665,16 лв., от които: 500,00 лв. – главница, 16,66 лв. – лихва и 98,50 лв. – неустойка.

Ищецът счита, че клаузата за неустойка при непредоставяне на обезпечение в процесния договор за потребителски кредит е нищожна, като противоречаща на добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, пр. 3 от ЗЗД и неравноправна, съгласно чл. 143, ал. 1 и чл. 146, ал. 1 от ЗЗП. Изтъква, че са нарушени изискванията чл. 143, ал. 1, т. 5 и т. 19 от ЗЗП, като излага

подробни съображения в тази насока. Акцентираща върху обстоятелството, че с клаузата за неустойка се заобикаля разпоредбата на чл. 33 от ЗПК, както и че същата е уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционни функции.

По изложените съображения ищецът моли съда да постанови решение, с което да уважи предявения иск. Ангажира доказателства. Претендира разноски.

В законоустановения срок по чл. 131, ал. 1 от ГПК е постъпил писмен отговор от ответника „Ай Ти Еф Груп“ АД, в който излага съображения за неоснователност на предявения иск. Твърди, че на 01.08.2022 г. между „Ай Ти Еф Груп“ АД, като кредитодател и ищеца Д. С. Ч., като кредитополучател, е сключен Договор за кредит № 493651 чрез средствата за комуникация от разстояние при спазване на изискванията на ЗПФУР, ЗЗД, ЗЕДЕУУ и приложимите към договора за кредит Общи условия. Излага подробно по какъв начин и ред е сключен процесния договор за кредит. Счита, че между страните не са спорни обстоятелствата по сключване на процесния Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г. и предоставяне и усвояване на заемната сума от 500,00 лв. от ищеца, поради което моли същите да бъдат обявени за безспорни по делото. Твърди, че неустойка по процесния договор за кредит никога не е начислявана и такава не е заплащана от ищеца. Сочи, че в Договора за кредит действително се съдържа твърдяната клауза за неустойка, но приложимостта и е била дерогирана между страните с уговорките по Приложение № 2 към Договора за кредит. Съгласно това приложение страните се уговорили и признали, че кредитът е сключен при промоционални условия и че независимо от липсата на обезпечение по сключения договор за кредит, неустойка не се начислява. Дори да се приеме, че неустойка по кредита е била начислявана, ответникът възразява срещу твърденията на ищеца, че процесната клауза за неустойка е недействителна на посочените в исковата молба основания. Развива съображения за законосъобразност на процесната неустоечна клауза. Счита, че неустойката и нейният размер (3,28 лв. на ден) са съразмерни на обезпечителната и обезщетителната ѝ функция. Твърди, че клаузата за неустойка е ясно и точно формулирана, като същата е индивидуално уговорена между страните, а ответникът е изпълнил надлежно задължението си за извършване на предварителна проверка на кредитоспособността на ищеца. Поддържа, че предвидената в процесния договор за кредит неустоечна клауза не е нищожна, тъй като не противоречи на закона и добрите нрави.

Моли съда да постанови решение, с което да бъде отхвърлен предявения иск. Ангажира писмени доказателства. Претендира разноски.

В срока за отговор на исковата молба са предявени от „Ай Ти Еф Груп“ АД срещу Д. С. Ч. насрещни осъдителни искове с правно основание чл. 79, ал. 1 от ЗЗД, вр. чл. 9 от ЗПК, вр. чл. 6 от ЗПФУР, вр. чл. 240, ал. 1 от ЗЗД и чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за осъждане на ответника Д. Ч. да заплати на ищеца „Ай

Ти Еф Груп“ АД сумата в размер на 500,00 лв. - главница по Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., ведно със законната лихва върху посочената сума, считано от датата на подаване на насрещната искова молба в съда - 07.02.2023 г. до окончателното изплащане на задължението, и сумата в размер на 22,08 лв. – законна лихва за забава за периода от 01.09.2022 г. до 06.02.2023 г., включително.

Ищецът по насрещните искове твърди, че между страните бил сключен Договор за кредит № 493651/01.08.2022 г. чрез средствата за комуникация от разстояние при спазване на изискванията на ЗПФУР, ЗЗД, ЗЕДЕУУ и приложимите към договора за кредит Общи условия. Излага подробно по какъв начин и ред е сключен процесния договор за кредит. По силата на Договор за кредит № 493651/01.08.2022 г. на ответника Д. Ч. била предоставена сумата от 500,00 лв. Кредитополучателят се съгласил да погаси кредита си с една 30-дневна вноска, като общият срок за погасяване на кредита бил от 02.08.2022 г. до 31.08.2022 г. В изпълнение на задължението си по договора за кредит, кредитодателят „Ай Ти Еф Груп“ АД предоставил на кредитополучателя Д. Ч. сумата по кредита чрез системата на „Изипей“ АД. След получаване на заемната сума, кредитополучателят не погасявал никакви суми по Договора за кредит. Непогасената главница по Договор за кредит № 493651/01.08.2022 г. била в размер на 500,00 лв. Съгласно Договора за кредит и погасителния план към него, падежната дата на последната погасителна вноска по кредита е 31.08.2022 г., от която дата кредитополучателят изпаднал в забава за непогасената главница по кредита. Законната лихва за периода от 01.09.2022 г. (датата, следваща последната падежна дата по Договора за кредит) до датата на подаване на насрещната искова молба в съда е в размер на 22,08 лв.

Моли съда да постанови решение, с което да осъди ответника Д. Ч. да заплати на ищеца „Ай Ти Еф Груп“ АД сумата в размер на 500,00 лв. - главница по Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., ведно със законната лихва върху посочената сума, считано от датата на подаване на насрещната искова молба в съда - 07.02.2023 г. до окончателното изплащане на задължението, и сумата в размер на 22,08 лв. – законна лихва за забава за периода от 01.09.2022 г. до 06.02.2023 г., включително. Ангажира писмени доказателства. Претендира разноски.

В срока по чл. 131 от ГПК ответникът по насрещните искове е подал писмен отговор, с който оспорва исковете. Не оспорва, че между страните е сключен Договор за кредит № 493651/01.08.2022 г. от разстояние по електронен път, но твърди, че договорът е недействителен на специалните основания по чл. 22 от ЗПК. Излага подробни съображения за нищожност на договора за кредит на основание чл. 11, ал. 1, т. 9, т. 10, т. 11 от ЗПК и чл. 19, ал. 4 от ЗПК. Твърди, че поради невключването на уговорката за заплащане на неустойка в ГПР, последният не съответства на действително прилагания от кредитора в кредитното правоотношение. Сочи, че посочването в кредитния договор на размер на ГПР, който не е реално прилагания в отношенията

между страните представлява заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл. 68д, ал. 1 и ал. 2, т. 1 от ЗЗП. Поддържа, че използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния размер на ГПР представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл. 143 и сл. от ЗЗП. Акцентираща, че нищожността на неравноправната клауза в договора, сочеща неверен ГПР, води до недействителност на кредитната сделка, поради неспазване на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК.

Моли предявените насрещни искове да бъдат отхвърлени. Претендираща разноски. Релевираща възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на насрещната страна.

В открито съдебно заседание ищецът Д. Чучуллев, редовно призован, не се явява и не изпраща процесуален представител. По делото е постъпило писмено становище от пълномощника на ищеца – адв. М. М., с което поддържа исковата молба и моли предявения иск да бъде уважен. Оспорва отговора на исковата молба и насрещната искова молба и моли за отхвърляне на насрещните искове. Претендираща разноски.

В открито съдебно заседание ответникът „Ай Ти Еф Груп“ АД, редовно призован, не изпраща представител. Депозира писмено становище, с което поддържа отговора на исковата молба и насрещната искова молба. Моли за отхвърляне на предявения срещу него иск и за уважаване на насрещните искове. Претендираща разноски. Релевираща възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на насрещната страна.

Доколкото в първото по делото съдебно заседание е допустимо изменението на иска чрез добавяне на ново евентуално основание (в този смисъл Решение № 199/26.01.2021 г. по гр.д. № 4056/2019 г. на ВКС, IV г.о., ТР № 4/14.03.2016 г. по тълк.д. № 4/2014 г. на ВКС, ОСГК), с протоколно определение от 08.06.2023 г. в първото по делото съдебно заседание съдът е допуснал изменение на предявения насрещен иск с правно основание чл. 79, ал. 1 от ЗЗД, вр. чл. 9 от ЗПК, вр. чл. 6 от ЗПФУР, вр. чл. 240, ал. 1 от ЗЗД, чрез прибавяне на ново основание, наред с първоначалното, което да се разгледа при условията на евентуалност, т.е. наред с първоначалния осъдителен иск е предявен евентуален насрещен осъдителен иск с правна квалификация чл. 55, ал. 1, пр. 1-во от ЗЗД за осъждане на Д. С. Ч. да заплати на „Ай Ти Еф Груп“ АД сумата от 500,00 лв. - главница по Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., като дадена без основание.

Съдът, като взе предвид разпоредбите на закона, становищата на страните и събраните по делото доказателства, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 от ГПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предявени са установителен иск с правно основание чл. 124 от ГПК, насрещни осъдителни искове с правно основание чл. 79, ал. 1 от

33Д, вр. чл. 9 от ЗПК, вр. чл. 6 от ЗПФУР, вр. чл. 240, ал. 1 от 33Д и чл. 86, ал. 1 от 33Д и евентуален насрещен осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 1-во от 33Д.

По предявения от Д. С. Ч. против „Ай Ти Еф Груп“ АД иск с правно основание чл. 124 от ГПК за недължимост на неустойката за непредоставяне на обезпечение по кредита - Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., тъй като клаузата, с която е уговорена е нищожна, като противоречаща на закона, добрите нрави и е неравноправна, в тежест на ответника е да установи наличието на валидно основание, по силата на което ищецът му дължи сумата в размер на 98,50 лв., като неустойка по процесния Договор за кредит.

За успешното провеждане на предявените от „Ай Ти Еф Груп“ АД против Д. С. Ч. насрещни осъдителни иски с правно основание чл. 79, ал. 1 от 33Д, вр. чл. 9 от ЗПК, вр. чл. 6 от ЗПФУР, вр. чл. 240, ал. 1 от 33Д и чл. 86, ал. 1 от 33Д в тежест на ищеца „Ай Ти Еф Груп“ АД е да установи, при условията на пълно и главно доказване по чл. 154 от ГПК, наличието на валидно облигационно правоотношение по договор за заем, сключен с ответника чрез средствата за комуникация от разстояние, съобразно законовите изисквания на ЗПФУР (в т.ч., че е предоставил информация на потребителя - ответника, съгласно чл. 8 от ЗПФУР, както и че е получил съгласието на потребителя за сключване на договора); предаването на заемната сума от 500,00 лв. на ответника Д. Ч.; размерът на вземането и неговата изискуемост; настъпил падеж на съществуващото главно вземане, изпадането на ответника в забава и размера на обезщетението за забава.

При доказване на горното, в тежест на ответника Д. С. Ч. е да докаже положителния факт на изпълнението - че е заплатил претендираната от ищеца сума.

За уважаване на предявения от „Ай Ти Еф Груп“ АД против Д. С. Ч. евентуален насрещен осъдителен иск с правно основание чл. 55, ал.1, предл. 1-во от 33Д в тежест на ищеца „Ай Ти Еф Груп“ АД е да докаже, при условията на пълно и главно доказване по чл. 154, ал. 1 от ГПК, че е престирали сумата в размер на 500,00 лв., при което ответникът се е обогатил без основание, а ищецът е обеднял в размер на посочената сума.

В тежест на ответника Д. Ч. по насрещния евентуален осъдителен иск е да докаже основанието, на което е получил претендираната сума.

Не е спорно между страните и на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 и т. 4 от ГПК е обявено за безспорно и ненуждаещо се от доказване, че между ищеца Д. С. Ч. и ответника „Ай Ти Еф Груп“ АД е сключен Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., по силата на който ответникът е предоставил на ищеца сумата от 500,00 лв., която е изцяло усвоена от ищеца.

Видно от представения по делото Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г. (Договора) и Приложение № 1 към Договора, неразделна част от него, ответникът „Ай Ти Еф Груп“ АД е предоставил на ищеца Д. Ч. сумата от 500,00 лв., при годишен лихвен процент от 40,54 % и годишен

процент на разходите от 49,00 %, като е договорено погасяването на кредита да се извърши с една погасителна вноска.

С клаузата на чл. 5.1. от Договора е установено задължение в срок до края на следващия ден, считано от предоставяне на сумата по кредита, кредитополучателят да учреди обезпечение, съгласно договора и общите условия. Според чл. 5.2. от Договора обезпеченията могат да бъдат поръчителство на две физически лица, като поръчителите следва да отговарят на определени условия по чл. 5.3. от Договора или банкова гаранция в размер на сбора на дължимата главница и лихва за ползване по кредита, със срок на валидност от 30 дни след крайния срок за погасяване на всички задължения по Договора.

Според чл. 5.6. от Договора, в случай че кредитополучателят не осигури и не представи в срок обезпечение по кредита, съгласно сроковете и условията на чл. 5.1. – чл. 5.5. от Договора и Общите условия или действието на обезпечението бъде по някаква причина прекратено, кредитополучателят дължи на кредитодателя неустойка за всеки календарен ден, за който не е предоставил обезпечение. Размерът на неустойката е индивидуално определен за кредитополучателя и е посочен в Приложение № 1 към Договора за кредит и Погасителния план към кредита.

Съгласно чл. 10 и чл. 11 от Приложение № 1 към Договора, размерът на неустойката в случай на непредоставяне на обезпечение, съгласно чл. 5.6. от Договора, е 3,28 лв. средно на ден, като неустойката на ден не трябва да надвишава главницата по кредита, а размерът на банковата гаранция трябва да бъде 516,66 лв. Размерът на погасителната вноска с одобрено обезпечение е 566,66 лв., а без одобрено обезпечение – 665,16 лв. Крайният срок за погасяване на кредита е 31.08.2022 г. В т. 8 от Приложение № 1 към Договора е посочена общо дължимата сума при надлежно и правилно изпълнение на задълженията по кредита - 516,66 лв., а в т. 12 – общият размер на всички суми, дължими от кредитополучателя при неизпълнение – 665,16 лв.

По делото е приложен погасителен план, от който е видно, че е уговорена обща сума за връщане 566,66 лв. (включваща главница в размер на 500,00 лв., договорна лихва в размер на 16,66 лв. и такса за преференциално обслужване в размер на 50,00 лв.), като кредитът следва да бъде върнат на една месечна вноска на 31.08.2022 г. В графа „Забележка“ в погасителния план е посочено, че ако кредитополучателят не предостави обезпечение в указания в Договора срок, дължи сумите по колона № 7 – т.е. общо сумата от 665,16 лв., при месечна вноска 566,66 лв., включваща освен изброените компоненти за главница, договорна лихва и такса, така и неустойка за непредоставяне на обезпечение в размер на 98,50 лв.

От заключението на извършена и приета съдебно-икономическа експертиза, неоспорена от страните по делото, която съдът кредитира като обективна и компетентно изготвена от вещото лице, се установява, че в стойността на годишния процент на разходите (ГПР) – 49 % е включена само договорната лихва. Размерът на неустойката за непредоставено обезпечение по Договора е 98,50 лв. и ако същата бъде включена в общите разходи по кредита, то размерът на ГПР би бил равен на 485,23 %. Размерът на таксата за преференциално обслужване по кредита е 50,00 лв. и ако същата бъде включена в общите разходи по кредита, то размерът на ГПР би бил равен на

265,19 %. Ако сумата за неустойка и сумата за такса за преференциално обслужване бъдат включени в общите разходи по кредита, то размерът на ГПР би бил равен на 712,08 %. Вещото лице е посочило, че няма постъпили плащания по процесния Договор за кредит.

По отношение на иска, предявен от ищеца Д. Ч. против ответника „Ай Ти Еф Груп“ АД за недължимост на неустойката по процесния договор за кредит, поради нищожност на клаузата, с която е уговорена:

По своята правна природа неустойката представлява форма на договорна отговорност. Тя служи като обезщетение на кредитора за вредите от неизпълнението, чийто размер е предварително определен от страните. Поначало функциите на неустойката са обезпечителна, обезщетителна и санкционна.

Съдът намира, че уговорената в процесния договор за кредит неустойка за неизпълнение на договорно задължение за предоставяне на обезпечение - банкова гаранция или поръчителство е нищожна, тъй като противоречи на добрите нрави. Критериите дали е налице нищожност, поради противоречие с добрите нрави на неустойка, се съдържат в ТР № 1 от 15.06.2010 г. по т. д. № 1/2009 г. на ВКС, ОСТК - такава е неустойка, която е уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. В мотивите на посоченото тълкувателно решение е прието, че като клауза, уговорена в договора, неустойката е проявление на принципа на автономия на волята в частното право ([чл. 9 от ЗЗД](#)), както и че неустойката следва да се приеме за нищожна, ако единствената цел, за която е уговорена, излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. Посочено е, че условията и предпоставките за нищожност на клаузата за неустойка произтичат от нейните функции, както и от принципа за справедливост в гражданските и търговските правоотношения. Преценката за нищожност на неустойката поради накърняване на добрите нрави следва да се прави в зависимост от специфичните за всеки конкретен случай факти и обстоятелства към момента на сключване на договора, а не към последващ момент, при съобразяване на примерно посочени критерии, като: 1) естеството им на парични или на непарични и размерът на задълженията, изпълнението на които се обезпечава с неустойка; 2) дали изпълнението на задължението е обезпечено с други правни способи - поръчителство, залог, ипотека и др.; 3) вид на уговорената неустойка (компенсаторна или мораторна) и вида на неизпълнение на задължението - съществено или за незначителна негова част; 4) съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнението на задължението вреди.

В настоящия случай неустойката е предвидена за неизпълнение на задължението на кредитополучателя да осигури обезпечение на отговорността си към кредитора за заплащане на главното задължение по договора за кредит. Така, както е уговорена, неустойката е предназначена да санкционира заемателя за виновното неспазване на договорното задължение за предоставяне на обезпечение. Уговорената между страните неустойка не обезпечава изпълнението на задълженията по Договора за кредит, нито вредите от неизпълнението на задълженията по Договора за кредит, а евентуални такива от непредоставяне на обезпечение чрез поръчителство или банкова гаранция. Чрез процесната неустоечна клауза се цели санкциониране

на кредитополучателя за виновното изпълнение на договорното задължение за предоставяне на обезпечение. Задължението за обезпечаване на главното задължение има вторичен характер и изпълнението му не рефлектира пряко върху същинското задължение за погасяване на предоставената в кредит сума. От изпълнението на задължението за предоставяне на обезпечение не настъпва вреда за кредитора, размерът на която да бъде обект на обезвреда в клауза за неустойка. Макар и да е уговорена като санкционна, доколкото се дължи при изпълнение на договорно задължение, неустойката води до скрито оскъпяване на кредита. Непредоставянето на обезпечение е посочено като условие, при което разходите по кредита могат да се повишат. Този факт е индикация, че предоставянето на обезпечение е условие от което зависи размера на разходите по кредита, т.е. „неустойката“ се явява разход по кредита, а не обезщетение. Съгласно чл. 19, ал. 4 от ЗПК ГПР не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва, която съгласно ПМС № 426 от 18.12.2014 г. е в размер на 10 %, или ГПР не следва да надхвърля 50 %. Съдът намира, че с разглежданата неустоечна клауза се заобиколя правилото на чл. 19, ал. 4 от ЗПК и се уговоря по-висок размер на разходите по кредита от нормативно допустимия. В случая размерът на неустойката заедно със заетата сума формира годишен процент на разходите по кредита в размер на 485,23 %, видно от приетата по делото съдебно-икономическа експертиза, който е значително по-висок от нормативно установения в чл. 19, ал. 4 от ЗПК. С оглед гореизложеното, съдът приема, че задължението по чл. 5.6. от Договора за кредит не е свързано с изпълнението на Договора, а представлява разход по смисъла на чл. 19, ал. 1 от ЗПК, който в противоречие на правилото чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК не е включен в ГПР, нито в общата сума на заема, дължима от потребителя към деня на сключването. Въпреки че формално в Договора са посочени ГПР и общ размер на задължението, без включването в тях на размера на неустойката, те не могат да изпълнят отредената им функция - да дадат възможност на потребителя, по ясен и достъпен начин, да се запознае с произтичащите за него икономически последици от Договора, въз основа на което да вземе информирано решение за сключването му. Уговаряне на неустойка за изпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение, съдът намира за установено в противоречие с добрите нрави. Това задължение всъщност представлява скрито, под формата на неустойка, допълнително възнаграждение за кредитора. В случая неустойката по съществото си е добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за кредитора, която печалба би увеличила стойността на Договора. Пряката и непосредствена цел на така уговорената неустоечна клауза е да доведе до увеличаване на подлежащата на връщане сума и неоснователно обогатяване на кредитора за сметка на кредитополучателя. Процесната клауза за неустойка нарушава съществено принципа на добросъвестност и справедливост в гражданските и търговските правоотношения и не държи сметка за реалните вреди от изпълнението. Възнаграждението за непредоставяне на обезпечение не е включено в предвидения по договора ГПР, с което потребителят е заблуден относно действителната стойност на общите разходи по кредитното правоотношение.

Ето защо, съдът счита, че неустоечната клауза на чл. 5.6. от процесния

Договор за кредит е нищожна, като противоречаща на добрите нрави и заобикаляща материалноправните изисквания на чл. 19, ал. 4 от ЗПК вр. чл. 21, ал. 1 от ЗПК.

Неоснователно е инвокираното от ответника „Ай Ти Еф Груп“ АД възражение, че неустойка за непредоставено обезпечение по кредита никога не е била начислявана, съответно такава не е била дължима, доколкото приложимостта на клаузата за неустойка в процесния договор за кредит е дерогирана между страните с уговорките по Приложение № 2 към Договора за кредит. Видно от приетия като писмено доказателство по делото погасителен план неустойката е включена в него и е част от общото задължение по кредита. В приложенияте към Договора за кредит Общи условия, неразделна част от него, са описани подробно стъпките по сключване на Договора за кредит от разстояние, представянето на преддоговорната информация и запознаването на кредитополучателя с нея, изявлението за приемане и съгласието със същата – Общите условия, Приложение № 1 към Договора, Погасителния план и Стандартния европейски формуляр, съгласно Приложение № 2 от ЗПК. Следователно, доколкото страните не спорят помежду си, съдът намира, че описаните стъпки са били изпълнени в цялост и кредитополучателят е бил запознат само с тези цитирани документи, приложени от ответника „Ай Ти Еф Груп“ АД по делото. Няма данни по делото кредитополучателят Д. Ч. да е бил запознат и да е приел условията на Приложение № 2 към Договора за кредит (л. 27), което урежда неначисляване на неустойка за непредоставяне на обезпечение по кредита. Ето защо, доколкото това обстоятелство не се признава от ищеца, а посочените документи не носят неговия подпис и едновременно с това в Общите условия към Договора за кредит липсва процедура за приемането на условията по други приложения към Договора за кредит, извън конкретно визираните в Общите условия, съдът намира, че клаузите на Приложение № 2 към Договора за кредит не обвързват страните, не са изменили съдържанието на правоотношението и съответно не са източник на права и задължения.

Предвид гореизложеното, съдът счита, че ответникът „Ай Ти Еф Груп“ АД не обоснова наличието на валидно основание, на база на което да е дължима от ищеца сумата в размер на 98,50 лева - неустойка при непредоставяне на обезпечение по сключения между страните Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г.

Ето защо, съдът намира, че предявеният иск за недължимост на сумата в размер на 98,50 лева – неустойка по процесния Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., поради нищожност на клаузата за неустойка за непредоставяне на обезпечение по кредита, е основателен и като такъв следва да бъде уважен.

По насрещните осъдителни искове:

Безспорно е по делото, че между ищеца по насрещните искове „Ай Ти Еф Груп“ АД и ответника по насрещните искове Д. С. Ч. е сключен Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., по силата на който „Ай Ти

Еф Груп“ АД е предоставил на Д. С. Ч. сумата от 500,00 лв., която е изцяло усвоена от ищеца. Страните по договора са договорили заплащането на договорна лихва от 40.54 %, а ГПР е посочен в размер на 49.00 %. Ответникът по насрещните искове се е задължил да върне заетата сума на една месечна погасителна вноска, с краен срок на погасяване на кредита 31.08.2022 г. Било е уговорено предоставянето на обезпечение чрез две физически лица поръчители или банкова гаранция. При неизпълнение на това задължение в чл. 5.6. от Договора е уговорено заплащането на неустойка за всеки ден на неизпълнение. Неустойката е конкретизирана в размер на 98,50 лв., съгласно погасителния план и е предвидено погасяването ѝ с месечната вноска по кредита, който е отпуснат за един месец.

Не е спорно по делото, че ищецът по насрещните искове „Ай Ти Еф Груп“ АД е финансова институция по смисъла на чл. 3, ал. 2 от ЗКИ, поради което може да отпуска заеми със средства, които не са набавени чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Дружеството предоставя кредити, което го определя като кредитор по смисъла на чл. 9, ал. 4 от ЗПК. Ответникът по насрещните искове Д. Ч. е физическо лице, което при сключване на договора е действало именно като такова. Страните не спорят, че ответникът по насрещните искове Д. Ч. има качеството на потребител по смисъла на чл. 9, ал. 3 от ЗПК и § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП. Сключеният между страните договор за кредит по своята правна характеристика и съдържание е такъв за потребителски кредит по смисъла на чл. 9, ал. 1 от ЗПК и за неговата валидност и последици важат изискванията на специалния закон – Закона за потребителския кредит.

Съгласно разпоредбата на чл. 22 от ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен. Посочените разпоредби уреждат императивни законови изисквания към формата и съдържанието на договора за потребителски кредит, установени в защита на потребителите.

В процесния договор за кредит не са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. Тази норма е императивна и предвижда, че договорът за кредит трябва да съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

Според чл. 19, ал. 1 от ЗПК годишният процент на разходите изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

Съгласно чл. 19, ал. 4 от ЗПК годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България.

В ГПР следва да са включени всички разходи, които ще извърши

потребителя и които са пряко свързани с кредитното правоотношение. Целта на разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи.

В процесния казус посочената в Договора (в Приложение № 1 към него) стойност на ГПР не отговаря на реално прилаганата от кредитора, защото в нея не са включени допълнителните плащания, които ищецът ще трябва да направи заради заплащането на такса за преференциално обслужване по кредита, както и за предвидената по чл. 5.6. от Договора неустойка при неизпълнение на уговореното задължение за предоставяне на обезпечение. От приетата без възражения на страните по делото съдебно-икономическа експертиза се установява, че в стойността на ГПР не са включени таксата за преференциално обслужване по кредита и неустойката за непредоставяне на обезпечение по Договора. Ако сумата за неустойка и сумата за такса за преференциално обслужване по кредита бъдат включени в общите разходи по кредита, то размерът на ГПР би бил равен на 712,08 %. Допълнителните плащания за преференциално обслужване по кредита и за неустойка при непредоставяне на обезпечение следва да бъдат включени в ГПР, което в случая не е сторено. В настоящия казус действителният размер на ГПР е 712,08 %, видно от заключението на извършената съдебно-икономическа експертиза, и надхвърля нормативно допустимия по чл. 19, ал. 4 от ЗПК. Следователно посоченият в Договора за кредит размер на ГПР – 49,00 % не отговаря на действителния. Налице е заобикаляне на закона. Посочването на по-нисък от действителния ГПР представлява невярна информация и следва да се определи като нелоялна и заблуждаваща търговска практика по смисъла на член 6, параграф 1 от Директива 2005/29/ЕО. Тя подвежда потребителя относно спазването на забраната на чл. 19, ал. 4 от ЗПК и не му позволява да прецени реалните икономически последици от сключването на договора. Посочването на стойност на ГПР по-малка от действителната, която превишава ограничението на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, представлява неизпълнение на задължението по чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК. Поради констатираното съществено нарушение на изискуемото съдържание на Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., на основание чл. 22 от ЗПК във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, процесният договор за кредит следва да бъде обявен за недействителен.

Съгласно чл. 23 от ЗПК когато договорът за потребителски кредит е недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Ако тази недействителност се установи в производство по предявен иск по чл. 79 от ЗЗД, съдът следва да установи с решението си дължимата сума по приетия за недействителен договор за потребителски кредит, доколкото ЗПК е специален закон по отношение на ЗЗД и в цитираната разпоредба на чл. 23 от ЗПК е предвидено задължението на потребителя за връщане на чистата сума по кредита. Това следва от характеристиката на договора за потребителски кредит и задължението за периодичност за връщането на сумата. Следователно при установена в хода на исковото производство по чл. 79 от ЗЗД недействителност на договор за потребителски кредит, съгласно чл. 23 от

ЗПК, предявеният иск следва да бъде уважен с установяване на дължимата на основание чл. 23 от ЗПК чиста стойност на кредита, без да е необходимо вземането за чистата стойност да бъде предявено от кредитора с иск по чл. 55 от ЗЗД (в този смисъл Решение № 50259/12.01.2023 г. по гр.д. № 3620/2021 г. на ВКС, III г.о. Решение № 50174/26.10.2022 г. по гр.д. № 3855/2021 г. на ВКС, IV г.о., Решение № 60186/28.11.2022 г. по т.д. № 1023/2020 г. на ВКС, I т.о.).

В случая с доклада по делото, на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 и т. 4 от ГПК, е обявено за безспорно и ненуждаещо се от доказване между страните, че между тях е сключен Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., по силата на който „Ай Ти Еф Груп“ АД е предоставил на Д. Ч. сумата от 500,00 лв., която е изцяло усвоена от Д. Ч.. Последният не твърди и не ангажира доказателства по делото да е върнал заемната сума в размер на 500,00 лв. на кредитодателя „Ай Ти Еф Груп“ АД, а от приетата по делото съдебно-икономическа експертиза се установява, че по процесния договор за кредит не са постъпвали плащания.

Предвид гореизложеното съдът намира, че предявеният насрещен осъдителен иск за осъждане на Д. Ч. да заплати на „Ай Ти Еф Груп“ АД сумата в размер на 500,00 лв. - главница по Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г. следва да бъде уважен на основание чл. 23 от ЗПК до размера на чистата стойност на кредита – в случая исковата сума от 500,00 лв.

В случая ищецът претендира заплащане и на обезщетение за забава в размер на 22,08 лв. върху главницата от 500,00 лв., за периода от 01.09.2022 г. (датата след крайния падеж по Договора за кредит) до 06.02.2023 г. Съгласно нормата на чл. 23 от ЗПК обаче, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, не се дължат лихви, като това включва както възнаградителната лихва, така и законната лихва за забава за периода до подаване на исковата молба. Законна лихва върху чистата стойност на кредита се дължи за периода след подаване на исковата молба. Вземането за главницата (чистата стойност на кредита) по обявения за недействителен договор за кредит е парично вземане, като за изпълнението му длъжникът изпада в забава, след като бъде поканен от кредитора (чл. 84, ал. 2 от ЗЗД), а това в случая е моментът на подаване на насрещната искова молба, поради което от този момент до момента на погасяването на дълга следва да се дължи законна лихва за забава по смисъла на чл. 86 от ЗЗД.

Предвид гореизложеното, съдът намира, че исковата претенция на „Ай Ти Еф Груп“ АД за осъждане на Д. Ч. да заплати на „Ай Ти Еф Груп“ АД сумата в размер на 22,08 лв. – законна лихва за забава за периода от 01.09.2022 г. до 06.02.2023 г., се явява неоснователна и като такава следва да бъде отхвърлена.

Като законна последица от уважаване на иска за главница в размер на 500,00 лв. (чистата стойност на кредита) следва да бъде присъдена и законната лихва върху нея, считано от датата на подаване на насрещната искова молба в съда – 07.02.2023 г. до окончателното изплащане на вземането, каквото искане изрично е направено в насрещната искова молба.

По разностките:

При този изход на правния спор по предявените искове, право на

разноски имат ищецът по първоначалния иск Д. Ч. и ищецът по насрещните иски „Ай Ти Еф Груп“ АД.

На основание чл. 78, ал. 1 от ГПК в полза на ищеца Д. Ч. следва да бъдат присъдени сторените от него разноски в размер на 50,00 лв. за заплатена държавна такса по предявения от него срещу „Ай Ти Еф Груп“ АД установителен иск.

В производството по делото ищецът е представляван, на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата (ЗА), от адв. М. М. от АК – Пловдив, видно от представения договор за правна защита и съдействие (л. 86). Процесуалният представител на ищеца – адв. М. М. е регистриран по ЗДДС, видно от представеното по делото удостоверение за регистрация по ЗДДС. При присъждане на възнаграждение за оказана безплатна адвокатска помощ и съдействие в полза на адвокат, регистриран по ЗДДС, дължимото възнаграждение, съгласно чл. 38, ал. 2 от ЗА във вр. с §2а от ДР на Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения следва да включва ДДС – дължимият ДДС се начислява върху възнаграждението по тази наредба и се счита за неразделна част от дължимото адвокатско възнаграждение (в този смисъл Определение № 306/06.06.2017 г. по ч.т.д. № 2559/2016 г. на ВКС, II т.о., Определение № 490/19.09.2017 г. по ч.т.д. № 1082/2016 г. на ВКС, II т.о., Определение № 41/25.01.2017 г. по ч.т.д. № 2127/2016 г. на ВКС, I т.о.). Ето защо, върху минималния размер на дължимото адвокатско възнаграждение (400 лв.), съгласно чл. 38, ал. 2 от ЗА във вр. с чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, следва да се прибавят и 20 % ДДС (80,00 лв.), които да се присъдят в полза на адв. М. М., който е оказал безплатна правна помощ на ищеца Д. Ч..

По гореизложените съображения, съдът намира, че в полза на упълномощения процесуален представител на ищеца Д. Ч. - адв. М. М. следва да бъде присъдено възнаграждение в размер на 480,00 лв. с включен ДДС, на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА във вр. с чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Ищецът по насрещните иски „Ай Ти Еф Груп“ АД е претендирал разноски в общ размер на 1460 лв., от които 100,00 лв. – за заплатена държавна такса, 400,00 лв. – за депозит за вещото лице по извършената съдебно-икономическа експертиза и 960,00 лв. – за адвокатско възнаграждение за процесуално представителство по насрещните иски. За реалното заплащане в брой на претендираното адвокатско възнаграждение ищецът „Ай Ти Еф Груп“ АД е представил писмени доказателства - договор за правна защита и съдействие (л. 94), който в този случай има характер на разписка, с която се удостоверява, че страната не само е договорила, но и заплатила в брой адвокатското възнаграждение в размер на 960,00 лв. за процесуално представителство от адв. С. У. от САК по насрещните иски. Основателно е наведено от ответника по насрещните иски Д. Ч. възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение на ищцовата страна. С оглед липсата на фактическа и правна сложност на делото и предвид общия материален интерес възнаграждението за един адвокат възлиза в размер на 400,00 лв., съгласно чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения. На

основание чл. 78, ал. 1 от ГПК съразмерно с уважената част от насрещните осъдителни иски (доколкото искът за обезщетение за забава е отхвърлен) в полза на „Ай Ти Еф Груп“ АД следва да се присъди сумата в общ размер на 850,00 лв., от която: 50,00 лв. – за заплатена държавна такса, 400,00 лв. – за депозит за вещото лице по извършената съдебно-икономическа експертиза и 400,00 лв. – за адвокатско възнаграждение.

Мотивиран от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО в отношенията между страните, че ищецът Д. С. Ч., ЕГН *****, с адрес: гр. Батак, ***, не дължи на ответника „Ай Ти Еф Груп“ АД, ЕИК 202255877, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Лозенец, ул. „Сребърна“ № 16, бл. Парк Лейн Офис Център, ет. 8, сумата в размер на 98,50 лв. – неустойка по Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., тъй като клаузата на чл. 5.6. от Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., сключен между страните Д. С. Ч., ЕГН ***** и „Ай Ти Еф Груп“ АД, ЕИК 202255877, с която е предвидено заплащане на неустойка в размер на 98,50 лв. при непредоставяне на обезпечение по кредита, е нищожна, като противоречаща на добрите нрави и закона.

ОСЪЖДА Д. С. Ч., ЕГН *****, с адрес: гр. Батак, ***, да заплати на „Ай Ти Еф Груп“ АД, ЕИК 202255877, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Лозенец, ул. „Сребърна“ № 16, бл. Парк Лейн Офис Център, ет. 8, сумата в размер на 500,00 лв., представляваща чистата стойност на кредита по Договор за потребителски кредит № 493651/01.08.2022 г., сключен между Д. С. Ч., ЕГН ***** и „Ай Ти Еф Груп“ АД, ЕИК 202255877, ведно със законната лихва върху посочената сума, считано от датата на подаване на насрещната искова молба в съда - 07.02.2023 г. до окончателното изплащане на вземането.

ОТХВЪРЛЯ предявения от „Ай Ти Еф Груп“ АД, ЕИК 202255877, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Лозенец, ул. „Сребърна“ № 16, бл. Парк Лейн Офис Център, ет. 8, против Д. С. Ч., ЕГН *****, с адрес: гр. Батак, ***, осъдителен иск за осъждане на ответника Д. С. Ч. да заплати на ищеца „Ай Ти Еф Груп“ АД сумата в размер на 22,08 лв. – законна лихва за забава, за периода от 01.09.2022 г. до 06.02.2023 г.

ОСЪЖДА „Ай Ти Еф Груп“ АД, ЕИК 202255877, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Лозенец, ул. „Сребърна“ № 16, бл. Парк Лейн Офис Център, ет. 8, да заплати на Д. С. Ч., ЕГН *****, с адрес: гр. Батак, ***, на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК, сумата в размер на 50,00 лв. – разноси за държавна такса по делото.

ОСЪЖДА Ай Ти Еф Груп“ АД, ЕИК 202255877, със седалище и адрес

на управление: гр. София, район Лозенец, ул. „Сребърна“ № 16, бл. Парк Лейн Офис Център, ет. 8, да заплати на адв. М. В. М. – АК - Пловдив, с адрес: гр. Пловдив, бул. „Пещерско шосе“ № 81, ет. 3, ап. „Б“, на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА във вр. с чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, сумата в размер на 480,00 лв. – адвокатско възнаграждение за осъществено процесуално представителство по делото.

ОСЪЖДА Д. С. Ч., ЕГН *****, с адрес: гр. Батак, ***, да заплати на „Ай Ти Еф Груп“ АД, ЕИК 202255877, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Лозенец, ул. „Сребърна“ № 16, бл. Парк Лейн Офис Център, ет. 8, на основание 78, ал. 1 от ГПК, разноси по делото в общ размер на 850,00 лв., от които: 50,00 лв. – за заплатена държавна такса, 400,00 лв. – за депозит за вещото лице по извършената съдебно-икономическа експертиза и 400,00 лв. – за адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Окръжен съд - Пазарджик в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Районен съд – Пещера: _____